

מסורת הש"ס

האשה רבה

פרק עשירי

יבמות

צו

עין משפט
גרי מצוה

פ"א דבב

שיאמרו דבר שמועט מפי בעולם הוה . שיהיו שפתי נעות בקבר כאלו אני חי : דוכבוס . נעות לשון דבר שמרתיח ומבלבץ : כומר . כלי שמניחין בו ענבים עד שמתחממין ויינו טוח ללאת כמו מכמר בישראל דתמיד נשחט (פסחים נח) : דוכב . היין רוחש ונע ויולא למעלה דוכב פריטי"ה : לא חולץ ולא תורה אור

פ א ב מ"י פ"ב מה"ל
אישות ה"ל י"א סג
ע"ן טו ט"ש"ט א"ש"ט
ס"י קנה סעי' יב וס"מ
קעב סעי' ו' :
פ"א ג מ"י ט"ש ט"ש"ט
ט"ש ס"מ קנה סעי' יג :
מסדרין ג פ"ט ככרות
ל"א :

ד א מ"י פ"ב מה"ל
א"ש"ט כ"אס ס"ל"א
סג"ל ל"מ"ן ק"ב וק"ב [ט"ש"ט]
א"ש"ט ס"י טו סעי' יג :
ב ה מ"י ט"ש ס"ל י' :
ג ו מ"י ט"ש ס"ל יג
[ט"ש"ט] ט"ש ס"מ טו
סעי' ט' :
ד ה מ"י ט"ש ס"ל י"א
[ט"ש"ט] ט"ש :

תוס' חד מקמאי
נושאין על האנוסה
האדרתן נירות
שנתיירו בניה עמה
לא תלצין ולא מייבמין
מ"א אפרים ליבסמדרבנן
משום דחלשי באשת
אחיו מן האם ורוקא
בשהן אחים מן האב
(ולא) מן האבאבל אחיה
מן האב ולא מן האם
שריא ואחיו מן האב
ומן האם נמי דאסור
ה"מ (בני דאשה) ורוקא
בנשים) דאנסוב לבתר
דאחיה אכל בנשים
דאנסוב כשדאי עובד
כוכבים ל"ע שרי אפי'
באחים מן האם והיא
דראשון הורוה שלא
בקדושה ולירדתו בקדושה
והשני הורוה ולירדתו
בקדושה הייבם כרת
משום אשת אח . תניא
עובד כוכבים שהיה
הורוה שלא בקדושה
ולירדתו בקדושה יש לו שאר
שאר האם ואין לו שאר
האב כיצד נשא אחותו
מן האם ויציא מן האב
יקיים אחות אב מן
האם ויציא מן האב
יקיים . אח מן האם
ויציא וה"ל א"י קיים שהיה
רמ"א כל עורה שהיא
משום שאר האם ויציא
מן האב יקיים ומותר
באשת אחיו ובאשת
אחיו אביו . ושאר כל
העריות פותרות לו
לאחריו אשת אביו נשא
אשה ובתה כנס [אחת]
ומצויה [אחת] ולבתה
לא יבטם :

נושאין על האנוסה . איידי דתנא בהאשה רבה (ע"ל נה) . דלחין שכיבת אחותה אוסרתה תנא נמי בהאי פירקא דלס אכא אשה מותר לישא קרובותיה :

וכל היכא דליכא איסורא דרבנן תני טשאין לכתולה . ה"ה דה"מ למיפרך מזכריתא דקתני דמותר לאלא דניחא ליה למיפרך ממנהימין :

הראוי לקחה קיחה . מדלח כתיב בלשון שכיבת משמע דלדנשה דודך ליקומין הוא דלחא לכך בא למעט אונסין אבל כי יקח את אחותו הסם ליכא למיטעי שר"ל קיחה אלא שכיבת דכ"ע ידעי דלחין קדושין תופסין בלחוחו :

ואיפוך אלא . דלונסין יש ללסור ויטר כיון דעבד איסורא ועבד על ומלאה הארץ זמה (ויקרא יט) אבל בנישואין דלא עבד איסורא אין ללסור בקרובותיה :

ערייות שאר כתיב בהו . ואל"ת כיון דליסור אשה ובתה מערות אשה ובתה לא תגלה נפקא אימא שלא אסר הכתוב אלא היכא דגלי ערות שתיקן אבל נכנסה לתופה ולא נבעלה מותר לגלות ערות האחרת ואר"י דסכרסא היא כיון דכתב שאר בקרא ועל ידי הגישואין בזה השארות :

איבעית אימא ללסור מיתה . וכקף אביו הוא היינו כקף שראוי ללכו כמיו : אח

ומנן דנתרי מחמת כחישותא דהני סימנן

הדרן עלך האשה רבה

נושאין על האנוסה ועל המפתה והמפתה על הנשואה חייב נושא *ארם אנוסת אביו ומפותת אביו אנוסת בנו ומפותת בנו רבי יהודה אוסר באנוסת אביו ומפותת אביו : ג"מ' תנינא להא דת"ר אנם אשה מותר לישא אשה אסור לישא בתה ורמינהו *הנמען מן האשה אסור באמה ובבתה ובאחותה ומדרבנן וכל היכא דאיכא איסורא מדרבנן תני נושאין לכתחלה כי תנן מתניתין "לאדר מיתה מנא הני מילי דת"ר בכולן נאמר שכיבתה וכאן נאמר קיחה לומר לך דרך ליקורין אסרה תורה א"ל רב פפא לאב"י אלא מעתה גבי אחותו דכתיב "איש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו הכי נמי דרך קיחה הוא דאסור דרך שכיבתה שרי א"ל ליקורין כתיבי בתורה סתם הראוי לקיחה קיחה הראוי לשכיבתה שכיבתה רבא אמר אנם אשה מותר לישא בתה מהכא *כתיב "עדות בת בנך או בת בתך לא תגלה הא בת בנה ואת בת בתה לא תקח הא כיצד כאן באונסין כאן בגישואין איפוך אנא עריות שאר כתיב בהו בגישואין איכא שאר באונסין ליכא שאר : רבי יהודה אוסר באנוסת אביו וכו' : אמר רב גידל אמר רב מאי *מעמא דרבי יהודה דכתיב "לא יקח איש את אשת אביו ולא יגלה וממאי דבאנוסה כתיב (ה) דכתיב מעילויה דקרא ונתן האיש השוכב עמה לאבי הגערה תמשים כסף ורבנן אי הוה סמיך ליה ברקאמרת השתא דלא סמיך ליה לכרוב ענן דאמר רב ענן אמר שמואל בשומרת יבם של אביו הכתוב מדבר ומאי כנף אביו כנף הראוי לאביו לא יגלה ותפוק ליה משום דודתו לעבור עליה בשני לאוין ותפוק ליה משום יבמה לשוק לעבור עליה בשלשה לאוין ואיבעית אימא לאדר מיתה אח

שיאמרו דבר שמועה מפי בעוה"ז דאמר* רבי יוחנן משום רבי שמעון בן *יוהי כל ח"ח שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הוה שפחותיו דובבות בקבר אמר ר' יצחק בן זעירא ואיתימא שמעון נורא מאי קראה ו"חכך בין הטוב הולך לדודי למישרים דוכב שפתי ישנים ככומר שלענבים מה כומר שלענבים כיון שמניח אדם אצבעו עליו מיד דוכב אף תלמידי חכמים כיון שאומרים דבר שמועה מפייהם בעוה"ז שפחותיהם דובבות בקבר : אחד בן מ' שנים וכו' : ורמינהו *בן *עשרים שנה שלא הביא שתי שערות יביאו ראייה שהוא בן עשרים והוא הסרים לא הולץ ולא מייבם בת עשרים שנה שלא הביאה שתי שערות יביאו ראייה שהיא בת עשרים והיא האילונית לא חולצת ולא מתייבמת הא אתמר עלה א"ר שמואל בר יצחק אמר רב הווא שגולרו לו סימני סרים אמר רבא דיקא נמי דקתני והוא הסרים שמע מינה וכי לא נולדו לו סימני סרים עד כמה תני דבי רבי חיאי' עד רוב שנותיו כי אתו לקמיה *דרבא אי כחיש אמר להו זילו אבריהו ואי בריא אמר להו זילו אכחשוהו דהני סימנן

הדרן עלך האשה רבה
נושאין על האנוסה . לאמר שאנס ופתה את האשה מותר לישא בתה ואחותה ואמה : ר' יהודה אוסר כו' . בגמרא מפרש טעמא : ג"מ' הנמען . הנחשד וילא עליו קול : מדרבנן . משום גזירה שמה לאמר שישא את בתה וזנה עם הראשונה והוא אונס ומפתה על הנשואה : פני נושאין לכתחלה . בתמיה : לאחר מיתה . שמתה האנוסה והמפתה דתו ליכא למגזר מירי : בכונן נאמר שכיבתה . בכל עריות בפרשה קדושים תהיו בכלתו ודודתו ציבור ובבתה : וכן . בלשה ואמה ובקרובות האסורות לו מחמת אשתו : נאמר קיחה . איש כי יקח את אשה ואת אמה (ויקרא כ) ואשה כ"ה לא אחותה לא תקח (ט"ו) : דרך ליקומין . שהיה ראשונה לקוחתו חייב על השניה כשכא עליה דשניה ליכא למימר ליקומין דהא לא תפסי בה קידושין : הראוי לשכיבתה . היכא דליכא למימר ליקומין ממס : ואיפוך יקרא א"ל . בת בך דמעט לבת בנה כשואתו משתעי ואיך קרא דלסר לבת בנה ואע"ג דלאו מיניה בלשה מוקמינן ליה : לאחר מיתה . שמת אביו דליכא לאו דיבמה לשוק ולוקמא קרא עליה בלא דכקף הראוי ללכו ובלאו דודתו : אח

מייבם . דלאו בר אוקומי סס לאחיו הוא אלמא כנדול חשיב ולא אמרינן קטן הוא וימתינו לו : והוא שגולרו כו' . הא דקתני דחביבין ליה כגדול כגון שגולרו לו סימני סרים דמוכחא מילתא דהאי דלא מיייתי משום דסריס"י : הוא אבל כל כמה דלא חזיק ביה סימני סרים חלינן ביה קטנות ומיישינן דלמא אהו : עד כמה . כידון קקטן : כי אהו לקמיה דרבא . בן כ' שלא הביא למדק או משום קטנות או משום כריכות : אבריוסו . האכילוה והשקוה עד שיהא בריא ושמן :

הדרן עלך האשה רבה
נושאין על האנוסה . לאמר שאנס ופתה את האשה מותר לישא בתה ואחותה ואמה : ר' יהודה אוסר כו' . בגמרא מפרש טעמא : ג"מ' הנמען . הנחשד וילא עליו קול : מדרבנן . משום גזירה שמה לאמר שישא את בתה וזנה עם הראשונה והוא אונס ומפתה על הנשואה : פני נושאין לכתחלה . בתמיה : לאחר מיתה . שמתה האנוסה והמפתה דתו ליכא למגזר מירי : בכונן נאמר שכיבתה . בכל עריות בפרשה קדושים תהיו בכלתו ודודתו ציבור ובבתה : וכן . בלשה ואמה ובקרובות האסורות לו מחמת אשתו : נאמר קיחה . איש כי יקח את אשה ואת אמה (ויקרא כ) ואשה כ"ה לא אחותה לא תקח (ט"ו) : דרך ליקומין . שהיה ראשונה לקוחתו חייב על השניה כשכא עליה דשניה ליכא למימר ליקומין דהא לא תפסי בה קידושין : הראוי לשכיבתה . היכא דליכא למימר ליקומין ממס : ואיפוך יקרא א"ל . בת בך דמעט לבת בנה כשואתו משתעי ואיך קרא דלסר לבת בנה ואע"ג דלאו מיניה בלשה מוקמינן ליה : לאחר מיתה . שמת אביו דליכא לאו דיבמה לשוק ולוקמא קרא עליה בלא דכקף הראוי ללכו ובלאו דודתו : אח

רב מאי *מעמא דרבי יהודה דכתיב "לא יקח איש את אשת אביו ולא יגלה וממאי דבאנוסה כתיב (ה) דכתיב מעילויה דקרא ונתן האיש השוכב עמה לאבי הגערה תמשים כסף ורבנן אי הוה סמיך ליה ברקאמרת השתא דלא סמיך ליה לכרוב ענן דאמר רב ענן אמר שמואל בשומרת יבם של אביו הכתוב מדבר ומאי כנף אביו כנף הראוי לאביו לא יגלה ותפוק ליה משום דודתו לעבור עליה בשני לאוין ותפוק ליה משום יבמה לשוק לעבור עליה בשלשה לאוין ואיבעית אימא לאדר מיתה אח

לע"ל ד. [ט"ז]. דכ"ט

דכ"ט ט

גלוין הש"ס
תוס' ל"ה עריות וכו'
ואר"י דסכרסא היא וכו' .
ע' לע"ל ד' ב ע"כ מר"ס
נח :

אח